

Aabenraa Kirkegård

Udfordringer og løsninger

Af Henrik Alsted

Formand for kirkegårdsudvalget i Aabenraa sogn

Indledning

Jeg er ikke kirkeværges som annonceret i programmet, men formand for kirkegårdsudvalget i Aabenraa sogn. Vi har nedlagt kirkegårdsværgesfunktionen og lagt opgaverne ind under vores administrationschef for at aflaste de folkevalgte rådsmedlemmer. Administrationschefen har i øvrigt både kirkegården og kirkerne under sig, så der kun er én øverste leder af den daglige drift med personale og budget og regnskab. Det er vi meget tilfredse med.

Signalement af vores kirkegård

Aabenraa sogn er et typisk bysogn med 16.000 indbyggere, 3 kirker og fem præster, herunder en tysk. Kirkegården er en assistenskirkegård grundlagt 1826 og udvidet i flere omgange gennem tiden til sin nuværende størrelse på 5,5 ha. Undervejs er der kommet kapel (1932) og krematorium (1952) til, som ligger centralt placeret på kirkegården. Vi har i alt ca. 225 begravelser om året.

Vores situation ser således ud:

- Vi kan ikke udvide kirkegården, da byen efterhånden er vokset ud og omslutter kirkegården.
- Der er ændrede vaner i begravelsesformerne væk fra kistebegravelser (som p.t. udgør 16%), urnegravsteder (42%) og anonyme urnegrave (32%) over mod plade i plæne og anonyme urnegravsteder (10%). Det vil betyde mere ledigt areal i takt med nedlæggelse af gravsteder. Og der er ændrede ønsker om gravpladstyper.

- Mere og mere fri plads ujævnt fordelt over kirkegårdens areal
- Bevaringsværdige gravminder spredt over hele kirkegården
- En kirkegård fyldt med en enestående kulturhistorie både for byen som sådan og for Sønderjylland i det hele taget.
- Der er vandproblemer i visse dele af kirkegården
- Hver afdeling har sit særpræg

Hvad har vi så gjort?

Vi har lavet en helhedsplan. Vi bad Møller og Fauerskov Landskabsarkitekter, Århus, om at give et bud på, hvordan vi kunne få det bedste ud af vores kirkegård set i et længere perspektiv. Vi ville gerne have beskrevet nogle hovedlinier i den fremtidige udvikling, så kunne vi gradvis udfylde disse hovedlinier med detailplaner.

Helhedsplanen har en beregning af vores arealbehov til gravpladser fremover. Den siger, at der er plads nok i snesevis af år fremover – der vil oven i købet blive mere friplads, fordi tendensen er som nævnt ovenfor.

Helhedsplanen indeholder en målsætning med stikord som:

- mere luft mellem gravstederne
- hovedstrukturen i beplantning, stier og opdeling fastholdes
- kulturhistoriske træk bevares, herunder forbliver de fredede gravminder på deres plads
- frodighed og poesi
- oplevelsesrigdom
- variation i beplantningstyper og plejeniveau
- ro og harmoni i helheden, der inspirerer til eftertænksomhed
- stemningsfuldhed i de enkelte afdelinger, der gerne må have forskelligt præg
- afskærmning udadtil

Nu har vi så helhedsplanen som et skelet og vi vil derefter trin for trin realisere den med en afdeling eller to ad gangen ved at sætte 100.000 kr. på budgettet hvert år.

Fordelen ved helhedsplanen er:

- at vi har fået tænkt alle hensynene igennem på forhånd og fået afvejet dem i forhold til hinanden
- for det andet står vi ikke hver gang der nedlægges et gravsted og spekulerer på, hvad vi skal gøre med det

- og vi får ikke en masse "døde" gravpladser spredt ud over kirkegården.

Så vi er meget glade for vores helhedsplan. Den har givet ro i det daglige arbejde og vi føler som folkevalgte, at der er styr på udviklingen.

Til sidst vil jeg nævne to problemer vi til stadighed slås med:

- hærværk
- overfyldning af gravpladserne med genstande af alle slags fra blomster til legetøj. Vi håndhæver med venlig bestemt-
hed regulativerne for de forskellige afdelinger, men det kan godt være svært!

Aabenraa Kirkegård.
Karakterfuld allé af Søjleeg.
Foto: Mette Fauerskov